

A világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról szóló törvényjavaslat általános vitájának folytatása. 253. ülésnap (1992.12.07)

ELNÖK:

Köszönöm. Megkérdezem képviselőtársaimat, kíván-e még valaki szólni. Minthogy senki sem jelentkezett, a vitát elnapolom, lezárására előreláthatólag szerda délelőtt kerül sor. Tisztelt Országgyűlés! Soron következik a világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról szóló törvényjavaslat általános vitájának folytatása. Az előterjesztést 7308-as számon kapták kézhez képviselőtársaim. Elsőként Takácsy Gyula - a Magyar Demokrata Fórum részéről - kíván szólni.

TAKÁCSY GYULA (MDF):

Köszönöm a szót, Elnök Úr. Tisztelt Ház! December 1- jén, kedden, a költségvetési törvény fő összegeinek megszavazása előtti időben sorra került a Világkiállítás és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról szóló törvény megtárgyalása. Ez az alap egyike annak a 32 alapnak, melyet az államháztartási törvény alapján törvényként kell megalkotnia az Országgyűlésnek, tehát itt nem az alapok 1993. évi konkrét bevételeiről és kiadásairól, azok összegéről kell dönteni, hanem képzésüknek, felhasználásuknak szabályairól. Igen sajnálatosnak tartom, hogy a világkiállítási alap törvényjavaslat tárgya ürügyén, a tárgytól eltérően széles körű vita eszkalálódott az egész világkiállításról. Csak remélhetem, hogy az Országos Tudományos Kutatási Alap, az OTKA-törvényjavaslat tárgyalásánál az ülést vezető elnök nem engedi, hogy képviselőtársaim az úfókutatás nehéz helyzetéről értekezzenek.

A már megszokott érvrendszerben az ellenzéki vezérszónokok kormányzati hatalom összpontosításáról, információhiányról, állami nagyberuházásról beszéltek, és ösztözet zúdítottak, megismételve az egy évvel ezelőtti politikai szócsatákat az expo megrendezésének módjára, a végrehajtás szakszerűségére. Egyszerűen általában mindenre, ami a világkiállítással összefügg. Minden sokszor elcsépelet ellenérv elhangzott, sőt az Országgyűlés által egy évvel ezelőtt több mint 66%-os többséggel elfogadott, a világkiállítástól szóló 1991. évi LXXV. számú törvényt is megkérdőjelezték.

Országgyűlési képviselő joga a törvénymódosítást írásban kezdeményezni, és ekkor elmondhatja indokait. De ennek hiányában - tisztelt Ház - a hatályos törvény betartása az ország minden polgárára kötelező. Tekintettel arra, hogy most már inkább a szakmai kérdésekről kellene vitatkozni, a gazdasági bizottság üléséről tartott beszámolómban akkor, tehát 1-jén kitértem arra is, hogy a bizottsági ülésen részt vett fővárosi főpolgármester-helyettes egyetértőleg vette tudomásul azt, hogy a gazdasági bizottság a világkiállítási albizottsággal együtt áttekinti az expo megrendezésének egész helyzetét, és erről szükség esetén a jövő év elején tájékoztatást ad az Országgyűlésnek. Mielőtt jöttem volna a plenáris ülésre, Kristóf László telefonja várt, és úgy tájékoztatott, hogy a főpolgármester úr, tehát a főváros főpolgármestere örült ennek a bizottsági kezdeményezésnek, és egyetért vele, tehát megerősített ebben.

Tisztelt Képviselőtársaim! Talán hasznosabb lett volna, ha politikai vita helyett megvárják a hiteles tájékoztatást, és ott alakul ki egy lehetőleg alkotó vita. Ez a késő éjszakai expóellenes hadjárat még valamennyiünknek sokba kerülhet. Mert ki riogatja a vállalkozókat, befektetőket? Nem a megnyugvás szól abból a dokumentumból, amelyet most szeretnék Önöknek felolvasni. Nyilatkozat. Az Országos Gazdasági Érdekképviselők állásfoglalása a világkiállítás megrendezése körül kialakult újabb pártpolitikai parlamenti vitáról. A szöveg: Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a világkiállítási alapról szóló törvényjavaslat 1992. december 1-jén lezajlott parlamenti vitája ismételtlen pártpolitikai csatározásra adott alkalmat. Nem tartjuk szerencsésnek, hogy ez a minden tekintetben káros közjáték éppen a BIE 1992.

december 4-én megrendezendő közgyűlése előtt robbant ki, amikor is várhatóan végleges döntés születik a világkiállítás megrendezéséről.

A Gazdasági Érdekképviselők határozottan visszautasítják az eddig elért eredmények pártpolitikai alapon történő megkérdőjelezését, és határozottan veszélyesnek tartják a vállalkozói szférát éppúgy, mint a széles társadalmi közvéleményt elbizonytalanító vélekedést, amely megkérdőjelezi a világkiállítás megrendezhetőségét. Nem kétséges, hogy az effajta megnyilvánulás kedvezőtlenül hat az egész nemzetgazdaságra, különösen pedig a vállalkozói körre. A kormánybiztos kezdeményezésére a Világkiállítási Tanács mellett 1992 júniusában létrejött a Világkiállítási Társadalmi Tanács, amelyben öt országos gazdasági érdekképviselő és öt önkormányzati érdek-képviselői szervezet képviselteti magát.

A VTT - tehát a Világkiállítási Társadalmi Tanács - mint a Világkiállítási Tanács, tehát amelyet a törvény hozott létre, tanácsadó szerve, részt vállal a világkiállítással kapcsolatos döntések előkészítésében, szakmai megalapozásában, és elősegíti a vállalkozói szféra, valamint az önkormányzatok világkiállítással kapcsolatos tájékoztatását. A rendelkezésre álló információ ugyan korántsem tekinthető kielégítőnek, de a kezdeti nehézségek után a VTT és az expo előkészítéséért felelős kormányzati és önkormányzati együttműködés kedvező fordulatot vett, bizalommal töltve el a gazdasági érdekképviselőket. A kooperáció sokszínű megnyilvánulását tapasztaltuk az elmúlt hetekben. Számos vállalkozói fórumra került sor, ahol mind a hazai, mind a külföldi befektetők és vállalkozók megfelelő információt kaphattak a befektetési és vállalkozási lehetőségekről. Mindezek alapján az országos érdekképviselők - szemben az ellenzéki pártok legutóbbi megnyilatkozásával - kedvezően ítélik meg az előkészítés helyzetét, és biztatónak tartják a vállalkozási lehetőségek fokozatos konkretizálását. A reálszféra változatlanul kiáll a világkiállítás megrendezése mellett. Hangsúlyozva, hogy az előkészítés további gyorsítására s az eddigénél bővebb és hathatósabb információáramlásra van szükség ahhoz, hogy eredményesen és elfogadható kockázattal vehessen részt a hazai vállalkozói kör az expo sikeres megrendezésében. (17.20)

Meggyőződésünk, hogy a korrekt tömegtájékoztatást nem az egymásnak ellentmondó politikai nyilatkozatok szolgálják, hanem az expo előkészítésével megbízott szervezeteknek, mindenekelőtt a programirodának és a fővárosi önkormányzatnak a tényszerű állásfoglalása, hatékony együttműködése és a közvélemény felelős tájékoztatása. Így követendő magatartásnak azon kritikák megfogalmazását tartja a vállalkozói szféra, amelyek alapján jobban, eredményesebben készíthetjük elő az expót, amelynek sikere érdekében további együttműködésre és nem elhatárolódásra van szükség. Az expo alapkérdései - a helyszín és a téma kijelölése, finanszírozási terv, beépítési és telepítési terv, utóhasznosítás stb. - tisztázottak. Az expo előkészítése megfelelő ütemben halad.

A vállalkozói szféra véleménye szerint a meghozott döntések alapján az összes társadalmi erőnek a megvalósításra kell koncentrálnia, s nem a további vitákkal gyengíteni a sikeres megrendezés esélyeit. Ez a szóról szóra szóló nyilatkozat, amelynek aláírói - december 2-án kelt, tehát közvetlenül az itteni vita után -: Építési Vállalkozók Országos Szövetsége, ÉVOSZ; Ipartestületek Országos Szövetsége, IPOSZ; Kereskedők Országos Szövetsége; Magyar Gazdasági Kamara; Vállalkozók Országos Szövetsége, VOSZ. Tisztelt Képviselőtársaim! Azt hiszem, hogy ehhez nem sokat kell hozzátenni. Így látják azok, akik megvalósítják majd a világkiállítást, és akik ma legalább két és fél millió honfitársunk munkahelyéért felelősek. A szombati, december 4-i közgyűlés alapján így látja a nemzetközi szervezet, a BIE közgyűlése is, miután vita nélkül, egyhangúlag elfogadta a magyar előterjesztést, s ezzel megadta a startjelet az expo megvalósítására. Én velük értek egyet, és biztos vagyok abban, hogy képviselőtársaim többsége is így gondolkodik. Köszönöm. (Szórványos taps.)

ELNÖK:

Köszönöm. Szólásra következik Lotz Károly a Szabad Demokraták Szövetsége részéről.

DR. LOTZ KÁROLY (SZDSZ):

Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársak! Az eddigi valamennyi expo tapasztalatai azt mutatják, hogy általában előbb, kisebb részben a világkiállítás megrendezésével együtt a rendező város felkészítése is megtörténik. Nem is képzelhető el ez másként, hiszen az expók látogatói idejüknek csak egy töredék részét töltik el az expo területén, nagyobb részét az expón kívül, általában a város különböző intézményeiben, kulturális, sportot, szórakozást biztosító intézményeiben töltik. Így történt ez tulajdonképpen Sevillában is - hogy csak a legutolsóra hivatkozzam -, ahol a közel 10 milliárd dolláros állami támogatás jelentős része a város fejlesztésére, sőt mi több, Andalúzia fejlesztésére fordítódott.

Mit jelent ebben az esetben a felkészítés? Azt, hogy a budapesti expóra várható, az iroda számításai szerint mintegy napi 200-250 ezer többletturista túlnyomó részét el kell látni mindenféle olyan létesítménnyel és olyan infrastruktúrával, amely nem keseríti meg ezekben az embereknek az életét. Hozzá kell tenni, hogy jelentős részük gépkocsival fog érkezni. Ezek között mindenekelőtt meg fog jelenni a közlekedés. Ezeknek az embereknek a közlekedtetése szükséges.

Ismert, hogy ma akár főszezonon kívül is milyen nyomorúságos Budapest közlekedése, milyen ma eljutni napközben Budapest egyik részéből a másikba gépkocsival. Egy másik ilyen probléma Budapest közbiztonsága. Közismertek ezek a problémák, csak egyet mondok, ami mindnyájunk által ismert: a gépkocsitolvajlás esete. Ma egyes német városokban információkat lehet arról szerezni, hogy milyen típusú gépkocsival érdemes Magyarországra menni, most ebben az időszakban milyen típusokat lopnak el elsősorban. Sajnos, ez rendkívül közismert, és ezt mindenképpen meg kell valamilyen formában oldani. A harmadik ilyen téma a levegő tisztasága.

A külföldiek jelentős része már ma is katasztrofálisnak tartja, és sokan azért nem jönnek, vagy nagyon kevés időt töltenek Budapesten, mert effektíve lélegzési problémáik vannak. A szálláshelyek biztosítása közismert, ezt nem kívánom sorolni ezek között. Ez természetes. Mindezek a problémák azt jelentik, hogy még csak nem is fejlesztésre, hanem a főváros működéskéességének fenntartásáról, biztosításáról, egyáltalán elviselhetővé tételéről van szó. Ezekben a felsorolt problémákon, infrastrukturális kérdéseken túlmenően, nyilván a látogatóknak biztosítani kell az előbb már említett kulturális, szórakozási, ismeretszerzési igényeit. Magyarul az expo területén kívüli olyan lehetőségeket, amelyek kielégítése alapján fogják megítélni Magyarországot a későbbiek során. Tehát ilyen szempontból rendkívül fontos, hogy az előbb említett, szorosan vett infrastruktúrán kívül bizonyos szórakozási, kulturális és egyéb lehetőségeket is biztosítsunk. Budapest lakosságának helyzete sem elhanyagolható kérdés.

Arra a néhány hónapos időszakra el kellene kerülni, hogy a lakosság élete ellehetetlenüljön, és bizonyos fokig szembeforduljon az expóval. Tehát ez is szempont, ami mindenképpen a normális ellátásnak, fenntartásnak a lehetőségét kívánja. Végül felhívom képviselőtársaim figyelmét, hogy az önkormányzati törvény 87. szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy új önkormányzati feladat megállapítása esetén az Országgyűlés egyidejűleg biztosítja az ellátáshoz szükséges pénzügyi fedezetet. Itt tipikusan erről van szó, ebben az esetben Budapest önkormányzatának egy olyan új feladata lesz, amelyhez biztosítani szükséges ezt a fedezetet, és amely nélkül az előbb említett igények kielégítése lehetetlen. Ehhez viszont alapvető és nélkülözhetetlen, hogy a világkiállítási alapból teljesíthető kiadások mindenképpen kiegészítést nyerjenek azzal, hogy a fővárosban a világkiállítás ideje alatt megnövekvő idegenforgalom igényeinek kielégítésére, különös tekintettel az önkormányzatnak a főváros működéskéessége, lakossága életkörülményeinek megóvása és arculata javítása érdekében a világkiállítási törvényben megállapított 17 milliárd forint a főváros infrastrukturális fejlesztésére fordítódjék. Úgy gondolom, hogy ezzel mindenképpen ki kellene egészíteni - és ez frakciónk álláspontja - a világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról szóló 7308-as számú törvényjavaslatot. Köszönöm a figyelmüket. (Szórványos taps.)

ELNÖK:

Köszönöm. Tisztelt Országgyűlés! Most szünetet tartunk, a vitát pontosan háromnegyed hatkor folytatjuk. (A szünet 17 óra 30 perctől 17 óra 53 percig tartott. - Az elnöki széket dr. Szűrös Mátyás foglalja el. - Jegyzők: Boros László és Juhász Péter)

ELNÖK:

Tisztelt Országgyűlés! Képviselőtársaim! Kérem, foglalják el helyüket az ülésteremben. Folytatjuk a világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról szóló törvényjavaslat általános vitáját. Megadom a szót Csépe Béla képviselő úrnak, Kereszténydemokrata Néppárt.

CSÉPE BÉLA (KDNP):

Elnök Úr! Tisztelt Ház! Engedjék meg, hogy a világkiállítási alapról szóló törvényjavaslatról frakciónk véleményét tolmácsoljam. Először is le szeretném szögezni, hogy ezt a törvényjavaslatot semmiképpen nem tekintjük - és azt hiszem, nem is tekinthető - olyan új törvénynek, törvényjavaslatnak vagy valamiféle olyan új fordulatot kifejező kezdeményezésnek, mely alapvető változást hozna a Parlament által már egyszer elfogadott világkiállítási törvényhez képest. Azt hiszem, hogy ezt jelentős dolog leszögezni, mert eddig az általános vitában elhangzottak mintha azt sugallták volna, hogy itt a világkiállításról most úgy vitatkozunk, hogy legyen vagy ne legyen, illetőleg, hogy mit jelent ennek az országnak.

Azt hiszem, hogy ezen már egyszer túljutottunk, és mindenfajta aggodalom és kritika természetesen érthető, de az nem, hogyha bárki, bármilyen csoport olyan álláspontra helyezkedik, hogy megkérdőjelezi magának a világkiállításnak az ügyét. Erre nyilván megvan a törvényes mód és lehetőség, de azt hiszem, hogy ennek a törvényjavaslatnak a vitájánál nem erről van szó. Miután ebben az általános vitában azért tulajdonképpen ilyen általánosságokban is fölmerül a világkiállítás ügye, én is emiatt vagyok kénytelen ismételtelen leszögezni álláspontunkat, mely szerint mi ezt a világkiállítást továbbra is olyan ügynek tekintjük, amelyben alapvetően, túlnyomórészt vállalkozók bevonásával - természetesen költségvetési támogatással is - jöjjön létre egy olyan rendezvény, amely ezt az országot abban az évben a világ érdeklődésének homlokterébe helyezi.

Természetesen ne haladjuk meg lehetőségeinket és kereteinket. Mindezeket figyelembe véve úgy vélem, hogy egyszer már túljutottunk azon, hogy legyen világkiállítás. Továbbra is úgy véljük, hogy ennek jótékony hatást kell gyakorolnia a gazdaságra, a munkanélküliségre, ennek az egész országnak az infrastruktúrájára. Ezek a legfontosabb jelentőségei a világkiállításnak, és azt is mindig hangsúlyoztuk, hogy nemcsak Budapesté a világkiállítás - amely kétségtelenül helyileg itt van, itt lesz -, hanem az egész Magyarországé, tehát a vidéki Magyarországé is.

Tehát elutasítunk minden olyan beállítást, mely szerint most olyan irányban haladnánk, hogy a rossz emléké állami beruházásoknak egy fajtája fog megvalósulni valamiféle centralizációval. Ilyen fordulatot ebből a törvényjavaslatból kiolvasni nem lehet véleményünk szerint. Azt is elutasítjuk, minthogyha itt most továbbra is egy olyan stádiumban lennénk, hogy érzelmi alapon, valamiféle hamis nemzeti érzés és presztízs alapján akarunk mi világkiállítást, és ilyen módon megalapozatlan mindenfajta tervezés - és ami folyik ebben az országban. Ezt mindenképpen visszautasítjuk, hisz annak idején is valóban voltak aggályok, kritikák, de végül is oda jutott a következtetésük mindazoknak, akik megszavazták a világkiállítást - a Magyar Szocialista Munkáspárttal együtt, hiszen ők is megszavazták - (Közbeszólás a bal oldalon: Olyan itt nincs is!), bocsánat, a Magyar Szocialista Párttal együtt, elnézést kérek, mindazok, akik megszavazták a világkiállítást, tulajdonképpen olyan következtetés alapján tették ezt, hogy ebben igenis, van gazdasági megalapozottság - természetesen aggály, kritika és kockázat is, mert kockázat nélkül nincs semmilyen vállalkozás.

Ugyanakkor természetes az is, hogy ehhez - miután egy nemzeti ügyé vált a dolog - bizonyos érzelmi töltés is járul. Ez természetes, de nem ez az alap. És főleg azért járulhat hozzá érzelmi töltés, mert az évszámoknak a véletlen egybeesése alapján tulajdonképpen abban az évben lesz honfoglalásunknak az 1100 éves évfordulója, és ha már egybeesik a kettő, nyilvánvaló, hogy méltóképpen meg kell ünnepelni, és valahogy összekapcsolódik. Tehát nem helyes, hogyha bárki érzelmi alapon ezt támadja. Mindenfajta aggály és kritika természetesen jogos és fölmerülhet. Ezekhez mi is csatlakozunk, és azt a kérést terjesztjük a világkiállítást szervezők, a programiroda felé, hogy megfelelő módon tájékoztassanak minket a világkiállítás előkészítésének az állásáról. Ez egy természetes és jogos igény. De ugyanakkor a BIE-nek a szerepe, azt hiszem, hogy meghatározó ebben az ügyben.

Mi föltételezzük a BIE-ről, hogy megfelelően elvégzi a kontrollt; és épp a napokban történt a döntés, mely szerint véglegesen Magyarországé a világkiállítás, és ebben nyilván megvan az az értékítélet is, amely az előkészületekre vonatkozik. Mindezeket azért kellett elmondanom, mert egyes hozzászólásokból azt sugallták, minthogyha nagyon rossz úton haladnánk. Véleményünk szerint nem haladunk rossz úton. Magáról a konkrét törvényjavaslatról. Természetes, hogy az államháztartási törvény alapján ezt a törvényjavaslatot be kellett terjeszteni, hiszen előírás az alapoknak az időben való beterjesztése, és ugyan világkiállítást lehetne ilyen alap nélkül is rendezni, de úgy véljük, hogy mint pénzügyi elszámolási forma - itt ez az államháztartási törvényben előírt alap formájában való behelyezés - helyes, és ezért javasolni fogjuk a Háznak ennek megszavazását. (18.00)

Ami problémák fölmerültek, erről szeretném a véleményünket röviden elmondani. Az a vád, hogy itt valamiféle centralizáció van, mert hogy a főbiztos kezében óriási hatalom összpontosul, ezt azért nem érezzük igaznak, mert ha valamit menedzselni kell, akkor azt tulajdonképpen sokfajta fórumon egy ember tudja képviselni és menedzselni. Az más dolog, hogy a döntésekben kinek a bevonásával hoz döntést, és azokban kik vesznek részt. Ebből a szempontból mi a Világkiállítási Tanács már meglévő részvételén kívül messzemenően ajánljuk a Világkiállítási Társadalmi Tanácsnak a részvételét is az eddigieknél nagyobb formában, hiszen ebben tudomásom szerint öt gazdasági érdekképviselőt és öt önkormányzati érdekképviselőt is részt vesz.

Hiányolták sokan a finanszírozási modellt, miért nincs ehhez a törvényjavaslathoz kapcsolva a konkrét projektlista és finanszírozási modell. Úgy véljük, hogy a vállalkozás el van indítva, ennek megvannak a megfelelő módszerei, és nem ehhez az alapról szóló törvényjavaslathoz tartozik. Mindenképpen hozzátartozik ez majd a Parlamentnek a tájékoztatásához, amit mi is kíváncsian várunk. Budapest és az infrastrukturális helyzet, és a 17 milliárddal kapcsolatos gondok. Mi úgy véljük, hogy a már elfogadott világkiállítási törvényben nincsen arról szó, mintha az meg lenne határozva, hogy a 17 milliárd forintot mint költségvetési támogatást kapun belül vagy kapun kívül kell elhasználni. Nyilvánvaló dolog, hogy ezt a világkiállításra kell elhasználni. Tehát nem terjeszthető ki ennek az értelmezése olyan széles körben, hogy ebből tatarozzák ki például a Halászbástyát. Csak mondtam egy példát. De minden, ami a világkiállításához konkrétan kapcsolódik - akár kapun kívül, akár kapun belül van -, ebből nyilvánvalóan finanszírozható.

Most tudomásunk szerint a Világkiállítási Tanács ennek a felosztását már megtette, és ebben a Világkiállítási Tanácsban ott van a főváros, ott vannak a fővárosi kerületek is. Nyilvánvaló dolog, hogy a fővárost elő kell erre készíteni. Nem lehet csak arra az egy területre koncentrálni. Tehát végeredményben itt vannak már küszöbön a konkrét megvalósulási tervek: a dél- budai metró, az M0-ás autópálya, az egész távközlési rendszer, és nyilván egy olyan stádiumban van, amit mi, a Parlament sem tud eléggé, és a közvélemény sem. Ezért kérjük a tájékoztatást, de igaztalan az a beállítás, minthogyha a világkiállításnak az előkészítése a fővárosi infrastruktúrával való törődés nélkül történne.

Azon a bizonyos éjszakán, amikor a költségvetési vita keretébe be volt iktatva a világkiállítási vita, tulajdonképpen elég furcsa megközelítéseket hallottunk. És én úgy vélem, hogy meg kell említenem ezt a bizonyos páfordulást, ami az MSZP - most végre jól mondtam - részéről itt megtörtént, hiszen

bejelentették. Engem ez erősen megdöbbsentett, mert fölveti azt a kérdést, hogy tulajdonképpen ezzel a pálfordulással kapcsolatban mi a törvényhez való viszony. Hiszen elfogadott törvényről van szó. Mert aki ilyen módon veti fel a világkiállítás kérdését, az nemcsak a nemzeti ügygel helyezkedik szembe, hanem a Parlamenttel s a törvényességgel is.

Tehát én azt javaslom minden politikai erőnek, hogy koncentráljon a kritikára, az aggodalom megfogalmazására, a segítségre, de valóban legyen ez egy nemzeti ügy. Tapasztalataim szerint eddig a hat parlamenti párt között elég jó konszenzus volt és van külpolitikai kérdésekben, kisebb felhangoktól eltekintve. Én úgy vélem, hogy akkor, amikor a BIE immár végleges döntéssel a világkiállítást Magyarországnak adta, ez is tulajdonképpen egy külpolitikai ügy is. Hiszen az ország nemzetközi presztízséről van szó, és nagyon hamisan csengene a nemzetközi életben, hogyha itt most egy olyan bejelentés lenne, hogy meggondoltuk magunkat, mégsem csinálunk világkiállítást. Azt hiszem, azok a hozzászólók sem erre gondoltak, akik ilyen értelemben támadták a világkiállítás ügyét. Végezetül engedjék meg, hogy egy javaslatot is tegyek, amely nem konkrétan ehhez a törvényjavaslatához tartozik, de a világkiállítás ügyéhez. Ez pedig a honfoglalásnak 1100 éves évfordulója, amit - mint már említettem, mindenki tudja - abban az évben ünneplünk. Ennek az előkészületei, úgy érzem, szintén megérdemelnének egy törvényt.

Ezért mi kezdeményezzük és javasoljuk, s felkérjük a Kormányt, hogy még ebben a parlamenti ciklusban nyújtson be egy törvényjavaslatot arra, hogy a világkiállításhoz kapcsolódva - és itt van a kapcsolat - keletkezzék egy olyan törvény, amely törvénybe foglalja azt, hogy hogyan készülünk a honfoglalás 1100. évfordulójának a méltó megünneplésére. Én úgy vélem, hogy ez kiemelkedő esemény. Annak idején a millenniumról is készült hasonló törvény.

Tehát ez csak kapcsolódó javaslat. Összességében én azt javaslom, hogy ezt az alapról szóló törvényjavaslatot a szükséges módosításokkal - itt már vannak benn módosító indítványok - fogadja el a tisztelt Ház, és úgy tekintsen erre, mint egy pénzügyi elszámolási formára. Az érthető, hogy ennek kapcsán fölmerülnek a világkiállítási kérdések. De én arra szeretném kérni a tisztelt Házat, hogy a jövőben ezt valóban tekintsük olyan nemzeti ügynek, amelyhez nemzeti összefogás kell, és ebből a nemzeti összefogásból, én úgy vélem, hogy nem lenne helyes, hogyha bármelyik parlamenti párt kimaradna, még az is, amelyik annak idején nem szavazta meg a világkiállítást, de főleg nem maradna ki az a párt, amelyik megszavazta. Köszönöm türelmüket. (Taps.)

ELNÖK:

Köszönöm. Megadom a szót dr. Békesi László képviselő úrnak, Magyar Szocialista Párt.

DR. BÉKESI LÁSZLÓ (MSZP):

Köszönöm, Elnök Úr. Tisztelt Ház! Szeretném biztosítani az Országgyűlést arról, hogy a szocialisták soha nem tekintették politikai vagy pláne érzelmi kérdésnek az expo ügyét. Erről akarom megnyugtatni Takácsy Gyula urat is, és azokat a gazdasági érdekképviselői szervezeteket, amelyeknek az aggódo nyilatkozatát ő itt fölolvasta. Mindig is gazdasági kérdésnek tekintettük, ma is annak tekintjük. Nem osztozunk a szélsőséges nézetekben, ma sem osztozunk ezekben. Nem tekintjük csodaszernek az expót, amely önmagában képes arra, hogy a magyar gazdaságot kiragadjon a válságból, és nem tekintettük olyan ördögnek, amely önmagában alkalmas arra, hogy romba döntse az egyébben is romokban heverő magyar államháztartást. Veszélyekről beszéltünk a világkiállításról szóló törvény vitájában is.

Úgy látjuk, hogy a most beterjesztett, világkiállítási alapról szóló törvénytervezet ezeket a veszélyeket néhány ponton - sajnos - fölérősíti. Ez az, ami miatt aggályainkat fejeztük ki a vitában. Mi változatlanul azon a véleményen vagyunk, hogy egy addicionális erőforrás-bevonásra, üzleti vállalkozásra épülő, és

minimális, a világkiállításról szóló törvényben itt a Parlamentben elhatározott, +90-es áron 17 milliárdos költségvetési tehervállalással együtt járó, jól előkészített expo hasznos az országnak. Ezt meg kell rendezni, ezt érdemes megrendezni. De egy olyan expót, amelynek a finanszírozása nagyrészt vagy majdnem kizárólag az államháztartás ismert erőforrásaira, illetve garanciavállalására épül, valószínűleg már az eredeti, világkiállításról szóló törvényjavaslat szellemétől is eltérőnek kell ítélnünk. (18.10)

Az aggályaink pedig nem megalapozatlanok, nem egyszerűen az itt beterjesztett törvényjavaslat hiányosságai - amelyekről majd szeretnék szólni részletesen is - utalnak erre, és támasztják alá ezt az aggodalmat, hanem az azóta megjelent nyilatkozatok is, amelyek arra a finanszírozási tervre épülnek, amelyeket ugyan a Parlament nem ismert meg, de amelynek a tartalmát azért az elmúlt héten megkezdett vita utáni nyilatkozatokból volt alkalmunk megismerni, és amelynek röviden az a lényege, hogy a tervezett összes finanszírozási fedezetnek mindössze egyetlen eleme van, amely nem államháztartási pénz, ez pedig az expo belépőjegyeiből származó bevétel.

Ezenkívül van az állami tulajdon értékesítéséből származó bevétel, de azt éppúgy olyannak kell tekintenünk, hiszen az állami vagyon része, mintha az az államháztartás szerves alkotórésze lenne. Sajnos, egy árva szó nincs, egyetlen tétel nincs, amely valódi addicionális erőforrás-bevonásra, akár külföldi, akár hazai tőkebefektetésre utalna. Az aggályt valójában ez jelenti. S akkor nézzük meg egy kicsit részletesebben, most már a benyújtott törvénytervezet alapján. Mekkora lesz az államháztartás terhe a világkiállítás finanszírozásában? Valóban csak az a 17 milliárdos költségvetési előirányzat, amit itt jóváhagytunk?

Nem, tisztelt Ház, mert ha igaz az, ami ebben a törvényjavaslatban szerepel, akkor a 17 milliárdon kívül még az alap bevételeit képezi a költségvetésből nagyrészt finanszírozott alapokból elnyert támogatás - és mint tudjuk, ebben a pillanatban több mint 30 alap működik nagyrészt költségvetési támogatásból -, az úgynevezett fejezetek támogatása és hozzájárulása, nem tudni, hogy ez hol feddi át a 17 milliárdot, és hol van azon kívül; költségvetési szervek önálló hozzájárulása, amely ugyanúgy része a költségvetésnek, önkormányzatok hozzájárulása, amelyből nyilvánvalóan az oroszlánrészt a főváros jelenti. Meg kellene pontosan mondani, hogyha ezek az erőforrások együtt vannak és összeadódnak, akkor valójában mennyi az államháztartás tehervállalása ahhoz képest, amit itt a Parlament jóváhagyott. Ha ezek után is azt lehet bizonyítani - de érdemlegesen és nem érzelmi alapon, meg reméljük és jó lenne -, hogy itt valójában egy üzleti alapon készülő expo szervezéséhez szükséges finanszírozási konstrukcióról van szó, nem pedig arról, hogy valójában ez adott garanciát a BIE számára is, és ezért fogadta a BIE olyan lelkesen ezt az előkészítést, mert hiszen a BIE számára mi a legkényelmesebb? Az, hogyha minden finanszírozási feltételt az állam garantál. Ebben semmi labilitás nincs.

A BIE persze, hogy örül egy ilyenfajta garanciavállalásnak, csakhogy a Parlamentben nem ezt fogadtuk el annak idején. További kérdések, tisztelt Ház. Egy árva szó nincs arról, hogyha a világkiállítási alaphoz óriási felhatalmazással hitelt vesz igénybe a főbiztos - vagy 10 millió forint felett pénzügyminiszteri ellenjegyzéssel -, ki vállalja a hitelekért a garanciát? Nyilvánvalóan az állami költségvetés. Mi lesz, hogyha kötvényt bocsátanak ki a világkiállítási alap finanszírozásához, ami elkerülhetetlen? A kötvénykibocsátás garanciáját ki vállalja? Üzleti konzorcium, külföldi befektető? Nem, az államháztartás fogja vállalni. Ezekre a kérdésekre nem lehet nem válaszolni akkor, amikor arról beszélünk, hogy istenigazából a finanszírozás feltételei mennyiben megteremtettek, megteremthetők-e?

Egy árva szó nincs az alapan a koncessziós díjakról és a koncessziót elnyerők befektetéseiről. Hová fog ez a pénz kerülni? Vagy netán azok, akik elnyerték a koncesszió valamilyen formáját, és hajlandók befektetni, a pénzüket ők is beteszik abba az alapba, amelyből voltaképpen egyszemélyben a főbiztos gazdálkodik? Miért nincs előírva, hogy minden egyes alapvető tendernél a versenytárgyalás kötelezettség? Miért lehet nagyvonalúan eltekinteni ettől? Ezek mind olyan kérdések - tisztelt Ház -, amelyekre vagy rossz választ ad ez az előterjesztés, vagy egyáltalán nem ad választ. Én nem állítom, nem állítjuk egyetlen pillantig sem, hogy nem lehet megnyugtató válaszokat találni és adni ezekre a

kérdésekre, de akkor ezt meg kell tenni. Egyébként emlékeztetném a tisztelt Házra, hogy a világkiállításról szóló törvényjavaslatnál is nagyon világos hat szakmai kérdést tettünk fel. Akkor az előterjesztő miniszter ezekre többnyire olyan válaszokat adott, amelyek később kerülnek majd megnyugtató módon rendezésre. Istenigazából a hat kérdésből ötre ma sincs válasz. Ez az oka annak, amiért igazán nőttek az aggodalmaink, és nem csökkentek.

És nem arról van szó, hogy a Csépe Béla által idézett pálfordulás azt jelentené, hogy mi egy eredeti céloknak megfelelő expót nem akarunk támogatni. Erről szó nincs. Azt az expót szeretnénk látni, megvalósulva látni, és azt tudjuk támogatni. De egy államháztartásra épített, a költségvetés terheit tovább növelő és voltaképpen így finanszírozott expót nem támogathatunk. Ez nem a törvénytiszteletnek valamiféle megsértése, ellenkezőleg: pont a Parlament által elfogadott törvény tisztelete. (Szórványos taps.) Egyébiránt ilyen típusú módosító indítványokat terjesztünk be, ami, azt gondolom, demonstrálni fogja, hogy nem arról van szó, hogy egy valóban hasznot hozó expo ellen lennénk. Ez azonban, ami most itt a kezünkben van, azt sejteti, hogy nem erről lesz szó. Köszönöm a figyelmet. (Taps az ellenzék soraiban.)

ELNÖK:

Köszönöm. Megadom a szót Kocsenda Antal képviselő úrnak, kiegészítik képviselőcsoportja.

KOCSENYA ANTAL (FKgP):

Köszönöm, Elnök Úr! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Hölgyeim és Uraim! A világkiállításról, az Expo +96-ról még a múlt évben döntöttünk. A világkiállítás megrendezése ma már törvény, melyet végre kell hajtani. Most az előttünk lévő világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapról kell döntenünk, mely a végrehajtáshoz szükséges anyagi feltételeket hivatott biztosítani. Ezek után természetes, hogy a világkiállítás infrastrukturális fejlesztésének finanszírozásához, megvalósításához, az azt követő utóhasznosításhoz szükséges költségek fedezetének biztosításától sem zárkozhatunk el. A jelenlegi gazdasági válságból való kilábalás egyik eszköze lehet a világkiállítás, mint a közelmúltban tárgyalt Európai Közösséghez való társulási szerződésünk is.

Ez a +96-os Expo olyan eseménye lehet a magyarság történelmének, mely nemcsak a honfoglalás 1100 éves évfordulóját jelentheti, hanem olyan fejlesztéseket is kikényszeríthet, melyek megvalósítása a forráshiányra való hivatkozással évekkal későbbre tolódott volna. Ez a világkiállítás Magyarország új időszámításának a kezdete is lehet. Az expo alapvető funkcióján túlmenően azért is fontos a magyar gazdaság számára, mivel mind az előkészítése, mind a megvalósítása olyan pótlólagos belső piacot teremthet, mely csökkentheti a munkanélküliséget azáltal, hogy új munkahelyek teremődnek, elősegítheti a külföldi tőke hazánkba történő beáramlását, még azoknak a befektetőknek az érdeklődését is felkeltheti, akiknek egyébként nem állt szándékában Magyarországon befektetéseket eszközölni.

Egy olyan vállalkozásba fogunk, mely éveken keresztül komoly anyagi áldozatokat követel tőlünk anélkül, hogy biztosak lehetnénk a magas haszonban, de összességében az expo mégis üzlet lehet számunkra. Ugyanis a világkiállítás előkészítése során olyan infrastrukturális fejlesztéseket kell megvalósítani, melyek egyrészt az expo területén létesítendő tartós és ideiglenes beruházások, másfelől pedig országszerte hazánk nemzetközi infrastrukturális kapcsolati rendszerét emeli magasabb színvonalra. Meggyorsítva ezzel az országos és helyi infrastrukturális hálózatok és szolgáltatások fejlesztését. A világkiállítás hatása ugyanis nemcsak Budapestre, hanem az egész országra kiterjed. E feladatok teljesíthetősége alapvetően követeli meg, hogy a világkiállítás előkészítésében a kormányzati, az önkormányzati és a világkiállítás kivitelezéséért felelős szervezetek között a lehető legszorosabb együttműködés alakuljon ki.

Rendkívül fontos, hogy az expo megvalósítása valóban nemzeti üggyé váljon, nemzeti vállalkozás legyen. Súlyos és megoldásra váró problémának tartjuk, hogy a Kormány és a fővárosi önkormányzat eltérően közelíti meg a világkiállítás előkészítésének, megvalósításának sok fontos mozzanatát. Az expo csak akkor lehet összemzeti vállalkozás, ha szervezésében, lebonyolításában nem a kirekesztés, hanem a társadalom különböző rétegeinek alkotóerői is érvényesülnek. Ehhez viszont félre kell tenni a politikai hovatarozás kérdését, és itt e Ház falai között összefogásunkkal kell példát mutatnunk, hogy a világkiállítás valóban a mi ügyünk, valóban mindannyian azt szeretnénk, ha az expo méltóképpen reprezentálná a magyarságot, a nemzet életképességét igazolná, hogy képesek vagyunk az Európához való csatlakozásra.

Be kell bizonyítani a világnak, hogy Magyarország mind gazdaságilag, mind politikailag stabil, bizonyítsuk be, hogy nemcsak pusztába kiáltott szó mindaz, ami terveinkben szerepel, amit hangoztatunk, és ennek a bizonyításnak ad kiváló lehetőséget a világkiállítás. (18.20) Természetesen ahhoz, hogy mindezt elérhessük, komoly áldozatokat kell hoznunk - és ennek egyik formája a költségvetési hozzájárulás. Tudomásul kell vennünk, hogy egyelőre állami feladat a szükséges források biztosítása. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a világkiállítás megrendezését állami garanciavállalás mellett át kell helyezni vállalkozási alapokra - több okból is. Tehermentesíteni kell a legnagyobb mértékben a költségvetést - ennek indokaira, azt hiszem, nem kell külön kitérnem. Már ma sem látszik biztosítottnak, hogy az állam 1996-ig folyamatosan, az igényeknek megfelelően tudja biztosítani a szükséges forrásokat.

A világkiállítás javára jótékonyági alapon történő befizetéseknek - akár a lakosság, akár a vállalkozói szféra részéről - a mai terhek mellett nem sok esélye van. Végül, de nem utolsósorban, mind a hazai, mind a külföldi vállalkozók, befektetők lehetnek azok, akik a szükséges beruházásokat, fejlesztéseket - a rendelkezésükre álló tőke nagyságánál, tehetségüknél, rugalmasságuknál fogva - meg tudják valósítani. Ez utóbbihoz természetesen esélyegyenlőséget kell biztosítani a hazai és külföldi vállalkozók számára, és olyan politikát, olyan eszköztárat kialakítani - gondolok itt többek között a koncesszióra -, amely vonzó a befektetők részére, amely garantálja a szükséges fejlesztések, beruházások megfelelő színvonalú megvalósítását, és garanciát ad az expo utáni utóhasznosításra is.

Remélem, hogy ezzel a módszerrel, ha nem is az összes terhet, de a terhek zömét le lehet venni az állami költségvetés válláról. Addig is, amíg ez megvalósul, szükség van a világkiállítási és a hozzá kapcsolódó fejlesztési alapra. Utalni szeretnék az expo alapvető célján túl azokra a járulékos előnyökre is, mint például a műszaki színvonal emelkedése, az infrastrukturális fejlődés, nagy volumenű információcsere, kapcsolatteremtés; az ország megismerésén keresztül megalapozhatjuk a turistaforgalom hosszú távú, dinamikus fejlődését - és még sorolhatnám. Az expo a magyar gazdaság és társadalom szinte minden szféráját érinti - az eredmény arányos lesz a befektetett előkészítési és szervezési munka minőségével.

Kérdés többek között az is, hogy a Világkiállítási Tanács és a Programiroda képes lesz-e e cél érdekében a magyar társadalom erőit mozgósítani. A törvényjavaslat vitája során elhangzott felszólalásokban nem a pesszimizmust, hanem a problémák őszinte feltárásának szándékát szeretnénk érzékelni, azt a törekvést, amelyet az a gondolat hat át, hogy az expo nem egy párt ügye, nem egy kormány ügye, hanem a nemzet ügye.

Nem hiszem, hogy az ellenzék, amely az 1994-es választások megnyerésére számít, elkövesse azt a súlyos hibát, hogy ma csak bírálja, akadályozza azt a világkiállítást, amelyet egy esetleges kormányváltás után talán éppen neki kell megvalósítani. **(Mádai Péter: Ne fenyegezz!)** Amit ugyanis az expo érdekében 1993-ban meg kell valósítani, az 1994-ben már elkésett. Az expóba bele lehet bukni - de ez nem egy párt, nem a Kormány bukása lesz, hanem a nemzeté. És valószínűtlennek tartom, hogy a bukás kockázatát az ellenzék vállalná, mert ezzel a saját bukásának a feltételeit is megteremtené - különös tekintettel a +94-es választásokra, valamint arra, hogy miután az expo megrendezési kötelezettségét törvény írja elő, lehetőségeink determináltak.

Nagyon remélem, hogy az MSZMP - MSZP! Bocsánatot kérek! - a törvényjavaslat vitájában a múlt héten megfogalmazott álláspontját fölül fogja vizsgálni - és e reményemet alátámasztja Békesi képviselő úr mai felszólalása is. (Zaj.) A Világkiállítási Tanács és Programiroda a segítő szándék előtti nyitottságát bizonyította volna, ha e törvénytervezet benyújtásával egyidejűleg információt adott volna a Parlamentnek, hogy az előkészületi munkák hol tartanak, azok készültségi foka megfelel-e annak az ütemezésnek, amelyet az 1996-os nyitás megkövetel. Több információt vártunk el, mint amennyi a sajtótájékoztatókból kihámozható, ezért nyújtjuk be módosító javaslatunkat, hogy a Programiroda évente kétszer adjon számot az alap felhasználásáról. Arról sem kaptunk megbízható tájékoztatást, hogy miért kellett ez év elején az előkészítő munkákat előről kezdeni - a megfogalmazás szerint: nulláról -, amikor ezt megelőzően már évekkorábban megkezdték az előkészítési munkákat nem kevés anyagi ráfordítással.

Ha a Parlamenttől elvárható, hogy az expo megvalósításához anyagi forrásokat biztosítson, akkor úgy hiszem, a Parlament is jogosan várja el az eddigieknél részletesebb információkat és a szervezők részéről a nagyobb nyitottságot. Befejezésként - tekintve, hogy ma már senki előtt nem lehet kétséges, hogy az expo sikere nemzeti érdekünk -, úgy vélem, a gondok felvetése és az elhangzó kritikák nem az expo ellen, hanem az expóért hangzanak el. Ebből a megfontolásból kiindulva a Független Kisgazdapárt 36-os képviselőcsoportja elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. Köszönöm, hogy meghallgattak, és köszönöm a türelmüket. (Taps.)

ELNÖK:

Köszönöm. Kétperces reagálásra kért lehetőséget Máday Péter képviselő úr, Szabad Demokraták Szövetsége. Megadom a szót.

MÁDAY PÉTER (SZDSZ):

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Nagy élvezettel hallgatom - csak valahogy mintha nem szakmai vita lenne+ Három apróságot szeretnék megjegyezni - vannak itt történészek is: Nem 1896-ban lett volna a millennium, hanem 1895-ben - mert történészek szerint 895-ben volt a honfoglalás -, csak miután akkor sem készült el a millenniumra az ország, így okos történészek egy évvel kitolták. Ezt szeretném emlékezetébe idézni azon képviselőtársaimnak, akik érzelmi húrokat pengetnek. A másik: amióta a világon világkiállítás van, ez mindig gazdasági ügy - és ha gazdaságilag hasznos, akkor egy nemzeti érdek társul emellé. Fordítva még soha nem sikerült. A harmadik dolog; azt gondolom, azzal, hogy a másik oldalról gyilkos tűz jön erre az oldalra, hogy ezért meg azért szakmailag ellenezzük, attól a szakmai megalapozottsága ennek a világkiállításnak nem lesz erősebb. Köszönöm. (Taps a bal oldalról.)

ELNÖK:

Köszönöm. Tisztelt Országgyűlés! Mivel több képviselőtársunk nem jelezte felszólalási szándékát, az általános vitát lezárom. A részletes vitára későbbi ülésünkön kerül majd sor.

Forrás: www.parlament.hu